

POSTANOWIENIE

Dnia 3 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 3 września 2021 r.

sprawy **E. S. N.**

o zadośćuczynienie i odszkodowanie z tytułu niewątpliwie niesłusznego
tymczasowego aresztowania w postępowaniu ekstradycyjnym

z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 3 grudnia 2020 r., sygn. akt II AKa [...]

zmieniającego w części, a w pozostałym zakresie utrzymującego w mocy
wyrok Sądu Okręgowego w W.

z dnia 17 grudnia 2019 r., sygn. akt XII Ko [...]

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć wnioskodawcę E. S. N. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2019 r., sygn. akt XII Ko [...], Sąd Okręgowy w W.:

1. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy E. S. N. kwotę 66.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z tytułu niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania ekstradycyjnego stosowanego wobec wnioskodawcy w sprawie Sądu Okręgowego w W., sygn. akt VIII Kop [...], w tym

za okres od dnia 8 czerwca 2009 r. do dnia 30 listopada 2010 r. oraz od dnia 21 marca 2014 r. do dnia 16 sierpnia 2014 r. kwotę 46.000 zł i od dnia 17 sierpnia 2014 r. do dnia 25 sierpnia 2014 r. kwotę 20.000 zł oraz odszkodowanie w kwocie 1562,10 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;

2. a w pozostałym zakresie wniosek oddalił.

Po rozpoznaniu apelacji pełnomocnika wnioskodawcy oraz prokuratora Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 3 grudnia 2020 r., sygn. akt II AKa [...], zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że obniżył zasądzoną w punkcie I. kwotę zadośćuczynienia do 56.000 zł uchylając orzeczenie w części zasądzającej zadośćuczynienie za okres od 21 marca 2014 r. do 16 sierpnia 2014 r. i przyjmując, że kwota zadośćuczynienia za okres od 8 czerwca 2009 r. do 30 listopada 2010 r. wynosi 36.000 zł oraz utrzymał w mocy wyrok w pozostałej zaskarżonej części.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniosła pełnomocnik wnioskodawcy, która zaskarżyła orzeczenie w całości, na korzyść E. S. N., zarzucając „rażące naruszenie prawa, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie:

1. przepisu art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 552 § 4 k.p.k. i w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. poprzez błędną wykładnię oraz niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że krzywda powstała na skutek zdarzeń w okresie od dnia 21 marca 2014 r. do dnia 16 sierpnia 2014 r, oraz zaistniałe w tym czasie okoliczności skutkujące powstaniem szkody w majątku wnioskodawcy, wynikające chociażby z braku możliwości przedłużenia prawa pobytu na terytorium Szwajcarii, które skutkowało długotrwałym okresem bezrobocia po finalnym opuszczeniu przez wnioskodawcę jednostek penitencjarnych, nie pozostają w związku przyczynowo - skutkowym ze stosowaniem wobec wnioskodawcy tymczasowego aresztowania w postępowaniu ekstradycyjnym podczas, gdy konsekwencją uprzedniego zastosowania tego środka a następnie jego uchylenie jedynie na czas odbywania kary i automatyczne zastosowanie po tym czasie, były zdarzenia jakie miały miejsce we wskazanym okresie, a to udowodnione zgodnie z treścią art. 6 k.c. przez wnioskodawcę, co w efekcie spowodowało nieprawidłową zmianę wyroku przez Sąd Apelacyjny w [...] i

zmniejszenie wysokości zasądzonego przez Sąd I instancji zadośćuczynienia;

2. przepisu art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. i w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. polegające na nieprawidłowym przeprowadzeniu kontroli instancyjnej oraz nienależytym, nierzetelnym oraz pozbawionym jakiejkolwiek analizy rozważeniu przez Sąd Odwoławczy apelacji pełnomocnika wnioskodawcy E. S. N. oraz każdego z zarzutów zawartych w tej apelacji i nie ustosunkowanie się do argumentacji zawartej w jej uzasadnieniu oraz tej przedstawionej na terminie rozprawy, a w szczególności nieprawidłowe zaakceptowanie dowolnej oceny dowodów przeprowadzonych przez Sąd I instancji co skutkowało niezasadnym zaakceptowaniem nietrafnych ustaleń Sądu Okręgowego w W. co do zasady i wysokości zasądzonych kwot odszkodowania i zadośćuczynienia;
3. przepisu art. 7 k.p.k. w zw. z art. 552 § 4 k.p.k. i w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. przez akceptację przez Sąd Apelacyjny w [...] dowolnej oceny zebranego materiału dowodowego dokonanej przez Sąd Okręgowy w W., przy niedostatecznym wzięciu pod uwagę zasad wypracowanych na gruncie art. 445 § 1 i 2 k.c., co przejawiało się w błędnym uznaniu, że zasądzenie na rzecz wnioskodawcy wyższej kwoty zadośćuczynienia za doznane przez niego cierpienia fizyczne i psychiczne skutkowałoby jego bezpodstawnym wzbogaceniem, w sytuacji gdy kwota ta po przeliczeniu na walutę państwa, w którym zamieszkuje E. S. N. jest ledwo przez niego odczuwalna i nie stanowi, wbrew twierdzeniu Sądu, odpowiedniej oraz wymiernej rekompensaty krzywdy doznanej przez wnioskodawcę”.

Podnosząc powyższe, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] i przekazanie przedmiotowej sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Regionalnej w W. wniósł o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja pełnomocnika wnioskodawcy E. S. N. okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym, co spowodowało skierowanie sprawy, w celu jej rozpoznania, na posiedzenie wyznaczone w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Zgodnie z treścią art. 523 § 1 k.p.k. kasacja może być wniesiona tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Nie może być natomiast wniesiona wyłącznie z powodu niewspółmierności kary. Powyższe oznacza, że aby kasacja mogła okazać się skuteczna i mogła skutkować wzruszeniem prawomocnego orzeczenia musi wskazywać bądź na zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej wymienionej w art. 439 § 1 k.p.k., bądź na inne naruszenie prawa i to o charakterze rażącym. Nadto, winna zawierać przekonujące argumenty, że to uchybienie wywarło istotny wpływ na treść wyroku. Oba te warunki, tj. rażące naruszenie prawa i istotny wpływ na treść wyroku, muszą wystąpić łącznie, a brak jednego z nich determinuje uznanie kasacji za całkowicie bezzasadną.

Warto również przypomnieć, że o ile bezwzględne przyczyny odwoławcze odnoszą się do całego postępowania sądowego, o tyle rażące naruszenia prawa - jako podstawa kasacji - muszą być ściśle powiązane z postępowaniem odwoławczym. Kasacja jako nadzwyczajny środek odwoławczy - stosownie do treści art. 523 k.p.k. - nie może prowadzić do weryfikacji ustaleń faktycznych, przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia, jak również prowadzić do odmiennej oceny materiału dowodowego niż dokonały tego orzekające w sprawie sądy, bo nie jest "trzecią instancją" (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2007 r., sygn. akt III KK 332/06).

W realiach niniejszej sprawy żaden z podniesionych przez skarżącą zarzutów nie okazał się skuteczny. W pierwszej kolejności zauważyć należy, że oczywiście bezzasadnym okazał się zarzut pierwszy kasacji wskazujący na obrazę art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 552 § 4 k.p.k. i w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. Zdaniem pełnomocnika wnioskodawcy Sąd odwoławczy dokonał błędnej wykładni ww. przepisów, w efekcie czego błędnie uznał, że krzywda powstała na skutek zdarzeń w okresie od dnia 21 marca 2014 r. do dnia 16 sierpnia 2014 r. oraz zaistniałe w tym czasie okoliczności skutkujące powstaniem szkody w majątku wnioskodawcy,

wynikające chociażby z braku możliwości przedłużenia prawa pobytu na terytorium Szwajcarii, które skutkowało długotrwałym okresem bezrobocia po finalnym opuszczeniu przez wnioskodawcę jednostek penitencjarnych, nie pozostają w związku przyczynowo skutkowym ze stosowaniem wobec wnioskodawcy tymczasowego aresztowania w postępowaniu ekstradycyjnym. Zdaniem pełnomocnika wnioskodawcy konsekwencją uprzedniego zastosowania tymczasowego aresztowania w postępowaniu ekstradycyjnym a następnie jego uchylenie jedynie na czas odbywania kary i automatyczne zastosowanie po tym czasie, były zdarzenia jakie miały miejsce we wskazanym okresie.

Dyskredytując trafność ww. zarzutu kasacji wspomnieć wypada, że Sąd odwoławczy uznając za zasadną apelację prokuratora, uchylił orzeczenie Sądu I instancji w zakresie zasądzenia zadośćuczynienia za okres od dnia 21 marca 2014 r. do 16 sierpnia 2014 r. W uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia (str. 8-9 uzasadnienia) Sąd ad quem wskazał, że we wskazanym wyżej okresie czasu wnioskodawca odbywał karę pozbawienia wolności orzeczoną w postępowaniu karnym prowadzonym przez Sąd Okręgowy w W., który wyrokiem z dnia 18 lipca 2011 r. w sprawie o sygn. akt VIII K [...] skazał go na karę 5 lat pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 360 stawek po 300 złotych każda; natomiast zgodnie z treścią art. 552 § 4 k.p.k. odszkodowanie i zadośćuczynienie przysługuje w wypadku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania lub zatrzymania, a nie odbywania kary. Sąd odwoławczy nie zgodził się z Sądem I instancji jakoby okolicznością uzasadniającą zadośćuczynienie za okres od dnia 21 marca 2014 r. do dnia 16 sierpnia 2014 r. była zmiana klasyfikacji pobytu z zakładu typu półotwartego na typ zamknięty. Przypominał, że wnioskodawca nie był traktowany jako osoba tymczasowo aresztowana. Mimo zmiany sposobu wykonywania kary z zakładu półotwartego na zakład zamknięty E. S. N. w dalszym ciągu korzystał z przysługujących mu praw, wynikających z tej podgrupy klasyfikacyjnej, został nieodpłatnie zatrudniony na stanowisku pracownika biblioteki. Jako pracownik biblioteki, pomimo przeniesienia na teren zakładu karnego typu zamkniętego, korzystał z możliwości swobodnego poruszania się po terenie oddziałów mieszkalnych, poza swoją celą mieszkalną. Sąd odwoławczy odniósł się również do kwestii przedłużenia pobytu wnioskodawcy na terenie Szwajcarii oraz kwestii

odszkodowania za utracony zarobek, przedstawiając w tym zakresie w pełni przekonującą argumentację na str. 5-6 uzasadnienia. To sprawia, że zarzut kasacji okazał się oczywiście nieskuteczny.

Również zarzut drugi kasacji, sygnalizujący dopuszczenie się przez Sąd odwoławczy obrazy art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. i w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nieprawidłowe przeprowadzenie kontroli instancyjnej oraz nienależyte, nierzetelne oraz pozbawione jakiejkolwiek analizy rozważenie przez Sąd Odwoławczy apelacji pełnomocnika wnioskodawcy E. S. N. okazał się w świetle niniejszej sprawy nieuzasadniony.

Analiza akt przedmiotowej sprawy jak i uzasadnienia orzeczenia Sądu Apelacyjnego w [...] nie pozostawia wątpliwości, że Sąd II instancji przeprowadził kontrolę odwoławczą w sposób zgodny z art. 433 § 2 k.p.k., czemu dał wyraz w prawidłowo sporządzonym uzasadnieniu respektującym wymogi z art. 457 § 3 k.p.k. Wbrew twierdzeniu skarżącej, Sąd II instancji rozstrzygnął wszystkie podniesione przez pełnomocnika wnioskodawcy w apelacji zarzuty, tj. dotyczące zarówno sygnalizowanej obrazy art. 7 k.p.k. i 410 k.p.k., jak i błędu w ustaleniach faktycznych oraz przedstawił trafne i zasługujące na aprobatę argumenty, które spowodowały że zarzuty apelacji pełnomocnika wnioskodawcy nie zostały uwzględnione. Podnosząc w istocie tożsamy zarzut na etapie postępowania kasacyjnego skarżąca nie wskazała na jakiekolwiek rzeczywiste uchybienie Sądu odwoławczego, ale podjął ponowną polemikę z oceną dowodów dokonaną przez Sąd I instancji, a zaakceptowaną przez Sąd odwoławczy. Jednocześnie trudno oprzeć się wrażeniu, że zarzut skarżącej stanowi wyraz niezadowolenia z wysokości kwoty zasądzzonego zadośćuczynienia i odszkodowania, nie eksponuje natomiast okoliczności, które uwzględniono niewłaściwie lub których niezasadnie nie uwzględniono, a które miały istotne znaczenie dla określenia wysokości kwot zadośćuczynienia i odszkodowania.

Równie oczywiście bezzasadnym okazał się także trzeci z zarzutów kasacji, wskazujący na naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 552 § 4 k.p.k. i w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. Zdaniem autorki kasacji uchybienie Sądu odwoławczego w tym zakresie polegało na akceptacji dowolnej oceny zebranego materiału dowodowego dokonanej przez Sąd Okręgowy w W., przy niedostatecznym wzięciu pod uwagę

zasad wypracowanych na gruncie art. 445 § 1 i 2 k.c., co przejawiało się w błędnym uznaniu, że zasądzenie na rzecz wnioskodawcy wyższej kwoty zadośćuczynienia za doznane przez niego cierpienia fizyczne i psychiczne skutkowałoby jego bezpodstawnym wzbogaceniem, w sytuacji gdy kwota ta po przeliczeniu na walutę państwa, w którym zamieszkuje E. S. N. jest ledwo przez niego odczuwalna i nie stanowi, odpowiedniej i wymiernej rekompensaty krzywdy doznanej przez wnioskodawcę.

Stanowisko skarżącej nie zyskało aprobaty Sądu Najwyższego. W tym miejscu przypomnieć należy, co wielokrotnie podkreślano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że w postępowaniu kasacyjnym zarzut niewłaściwego ustalenia kwoty zadośćuczynienia może być skuteczny tylko wtedy, gdy zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza zasady ustalania tego zadośćuczynienia. W ramach kontroli kasacyjnej nie jest natomiast możliwe wkraczanie w sferę swobodnego uznania sędziowskiego. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2007 r., II KK 197/07 czy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., II KKN 351/99). W niniejszej sprawie autorka kasacji prócz wskazania, że nie zgadza się z wysokością zasądzzonego zadośćuczynienia nie podniosła żadnych okoliczności, które mogłyby wskazywać na uchybienie Sądu II instancji w tym zakresie.

Reasumując, wszystkie wskazane w kasacji zarzuty są oczywiście bezzasadne. Pełnomocnik E. S. N. nie wykazała bowiem dopuszczenia się przez Sąd II instancji rażących uchybień w zakresie naruszenia prawa materialnego czy procesowego, które mogłyby skutecznie doprowadzić do wzruszenia prawomocnego orzeczenia Sądu II instancji, powodując konieczność ponowienia kontroli odwoławczej. Kontrola instancyjna, dokonana przez Sąd Apelacyjny w [...], przeprowadzona została w sposób rzetelny, w pełni respektujący wymogi przewidziane w dyspozycji art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. Sąd odwoławczy rozpoznał zarzuty wskazane w apelacji pełnomocnika wnioskodawcy w sposób kompleksowy, przytaczając w uzasadnieniu, sporządzonym zgodnie z regułami z art. 457 § 3 k.p.k., argumenty, które przesądziły o uznaniu zarzutów apelacji skarżącej za niezasadne, a w konsekwencji o nieuwzględnieniu tego środka zaskarżenia.

Kierując się przedstawionymi wyżej względami, nie dopatrując się w przedmiotowej sprawie zaistnienia bezwzględnej przesłanki odwoławczej z art. 439 § 1 k.p.k. ani innego rażącego naruszenia prawa, mającego istotny wpływ na treść wyroku, Sąd Najwyższy zdecydował o oddaleniu kasacji, jako oczywiście bezzasadnej.

Nie znajdując podstaw do zwolnienia wnioskodawcy od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, Sąd Najwyższy obciążył E. S. N. tymi kosztami.

Z uwagi na powyższe, orzeczono jak w postanowieniu.